

1958 Branner i Stjørdal og omegnen

Her følger en oversikt som viser en del av de registrerte brannene og/eller tilløp til branner i Stjørdalen og omegnen. Dertil enkelte andre påpekelsler. Oversikten er samlet av Bjørn Schefte, som har bladd seg gjennom aviser på mikrofilm. Datoene refererer seg delvis til når hendelsen var i avisa og er ikke nødvendigvis tidspunktet for brannen, mens andre nevnte datorer er den konkrete datoen for brannen. Vedrørende Stjørdal brannvesen sin historie vises til Årboka for historielagene i Stjørdalen, nr. XIX, side 31. Når jeg har valgt året 1958 som indikator, er det fordi relaterte brann det året, på Stjørdal samvirkelag, må vel sies å ha blitt legendarisk gjennom en viss disputas om hvem sin brann det var, ref. uttrykket: *"min brann"*.

Bjørn Schefte

La oss likevel først begynne med litt brannhistorie. Et generelt trekk når en skal lete seg frem til "største branner", er selvsagt de ulike tall som finnes hva gjelder omkomne, spesielt branner i naturen over store områder. Mrk: brann relatert til krig er ikke reflektert her.

Såkalt pyro har dessverre ofte vært kilde til dødelige branner. I Argentina mistet 194 mennesker livet da pyro antente isoleringsskum i taket på nattklubben Republica Cromanon. Bygningen inneholdt en rekke lettantennelige materialer, og mange kom seg ikke ut ettersom seks av dørene og nødutgangene var stengt igjen med kjetting for å unngå at ikke-betalende skulle ta seg inn. I 2003 omkom 100 mennesker da en brann brøt ut i nattklubben The Station, Rhode Island. Årsaken til brannen var bruk av pyro, som tok fyr i isoleringsmaterialet som var brukt i tak og vegger rundt scenen. Også pyro-bruk var årsaken til brannen i nattklubben Lame Horse, Russland, der over 150 mennesker mistet livet.

Så har vi de veritable ildstormer. Disse omfatter de mest dødbringende skogbrannene vi kjenner. Flest menneskeliv krevde Peshtigo-brannen i Wisconsin og Michigan i USA, 8. oktober 1871. Brannen drepte 25-50 % av Peshtigos innbyggere foruten hundrevis av mennesker i omegnen og i andre landsbyer. Anslagsvis 1 200 - 2 500 mennesker omkom. Etterhogst-branner med mange hundre omkomne var Kursja 2-brannen i Rjazan Oblast i Russland, 2. august 1936 (1 200 omkomne) og Hinckley-brannen i Minnesota 1. september 1894 (418 - 800 omkomne). En etterhogst-brann kan legge grunnen for nye etterhogst-branner. Et veldokumentert tilfelle er nevnte brann i dette avsnittet som herjet området rundt Port Huron i Michigan 8. oktober 1871 (samtidig med bl.a. Peshtigo-brannen og den mer kjente bybrannen i Chicago). Denne brannen drepte en mengde trær som falt eller ble stående, men som ikke brant helt opp. Ingen ryddet vekk disse trærne, som derfor fikk stå (eller ligge) og tørke ut. Og så langt nord, hvor termitter ikke forekommer, nedbrytes trevirke svært langsomt i naturen. Slikt trevirke som ikke blir ryddet, danner så grobunn for senere branner.

The Great Chicago Fire i 1871 var en av de største bybranner i fredstid noensinne, dog langt fra den mest dødbringende (og heller ikke Chicagos mest dødbringende). Den brøt ut om kvelden søndag 8. oktober 1871. Brannen ødela ca. 1/3 av byen (8,5 km²), tre ganger så mye som bybrannen i London 1666 ødela, selv om denne kanskje gjorde flere husville fordi folk bodde tettere), deriblant mesteparten av sentrum og de nordlige bydelene. De vestlige, nordvestlige og mesteparten av de sørlige bydeler ble spart. 200–300 mennesker omkom, ca.

90 000 ble husville, og 17 450 hus ble lagt i aske. Ca. 1/3 av byens formue – 192 millioner dollar i datidens pengeverdi – ble flammenes rov. I London i 1666 gikk det med 13 000 hus og 87 kirker.

Store branner:

64 Roma
532 Konstantinopel
1666 London
1835 New York
1871 Chicago
1917 Thessalonika

Bybranner i Norge:

1624 Oslo
1702 Bergen
1904 Ålesund

Trondheim by brant:

19. april 1681 – Hornemannsbrannen. Navnet fordi brannen startet i en brygge ved Nidelven eid av kjøpmann Henrik Hornemann. Meste parten av byen brant, men Domkirken, Kongsgården, Hospitalet og noen fiskerhus ble reddet fra flammene. Etter brannen ble byen gjenreist etter Cicignons ortogonale byplan med brede og rette gater.

2. august 1708 – Lars With-brannen. Hele byen, bortsett fra bryggene og Sanden, brant ned. Domkirken og Vår Frue kirke fikk betydelige skader.

24. april 1841 – Byens østre deler lagt i aske under en storm. Den sterke vinden førte til at 330 bygårder og 40 sjøboder/brygger brant. Brannen startet hos snekker Rønning i Jomfrugata. 2 000 mennesker ble husløse. En tjenstepike ble etter brannen dømt til seks måneders fengsel for uforsiktighet med ild. Det ble etter brannen satt frem forslag om murtvang.

22. januar 1842 – Knappt trekvart år etter forrige store brann brøt det igjen ut brann i byen, vest for branntomten fra 1841. 371 gårder brant, deriblant Hospitalet og Carl Johans Arbeidsstiftelse. 3 000 mennesker ble husløse.

Dato	Sted	Kommentarer
1722	Østre Ulstad gård	Alt lagt fullstendig i aske.
1755.12.23	Ersgard	Samtlige hus gikk med, unntatt et tørkehus.
1773.04	Klefsåsen	Tre barn omkom da huset brant ned.
1843.09.	Vestre Stræte i Lånke	Gården brann ned (unntatt et tørkehus) omkring Mikkelsmesse (29. september). Mistanke om ildspåsettelse.
1878.12.07	Peder Lerens kværnhus i Lånke	Nedbrent. 60 sekker mel fra småleverandører tapt, ingen assurance.
1888.10.12	Handelsmann Granaas gård	Trolig fant brannen sted den 30. juli.
1890.06.12	Hembre Østre, Hegra	Hovedbygningen brann ned om natta. Den 9-åring gjetergutten Peter Hembresplass mistet livet.
1896	Tilleraunet (46/3), Skatval	Bakeriet brant ned.
1901.02.01	Tangen Brug	Branntilløp i det gamle pottemakeriet.
1901.05.28	Branntilløp i Søderlunds Bageri	Lå ved Goodtemplarlokalet.
1904.12.06	Myrskogan Mølle ved Mæhlaelva	Nedbrent.
1907.06.11	Jullumsfossen Mølle- og Sagbrug	Nedbrent i går, eier Hojem.
1907.09.20	Røddesnes Kornmøll og Tørkeri i Lånke	Nedbrent.
1909.10.27	Meraker Brugs Sagbruk i Hommelvik	Nedbrent. Sagbruket i Stjørdal kjører dobbeltskift.
1912.03.22	Reppe Teglverk	
1912.07.30	Meraker Bruks Træsliperi	Nedbrent.
1912.08.30	Morkens Sagflisskur	Nedbrent.
1912.09.20	Storveiset på militær grunn i Elvran.	Hovedbygning antent av granat fra artilleriet.
1912.10.01	Brannøvelse ved Sprøytehuset.	Uteblivelse vil bli påtalt.
1913.11.21	Sondalens Lokomotivsagbruk.	Nedbrent 20.november.
1914.10.20	Buret og størhuset til brukseier Øverland	Nedbrent.
1915.04.27	Uthus hos baker Holm	Nedbrent.
1915.08.24	Flere tilløp til uthusbrann i det siste	
1916.07.25	Branntilløp på jernbanestasjon.	Malingsfjerning på dør med loddelampe antente ytterveggen.
1918.04.30	Norsk Trærørkomp. + Sonbjørgs lagerhus m/tønnelager + 100 std plank på Trævarefabrikken.	Brann 26. april.
1918.05.21	Meraker Grubers vaskeri + tre taugbanestationer	Nedbrent.
1918.09.17	Alle uthusene på Ingstad	Nedbrent.
1918.12.03		Brannvesenets nye dampsprøyte off. prøvd ved brannkummen på Kveldskvile.
1919.02.04	Stjørdalens Tønnefabrikk	
1919.03.04	Brann i Lokomotivstallen	
1919.09.16	Jullumfossen Mølle	Nedbrent.
1920.03.16	Nordmøre offisersmesse på	Nedbrent.

	Værnes	
1920.12.17	Kongshaugs likkistefabrikk v/Rise.	Nedbrent.
1921.08.18	Fjøset på Mæle	Nedbrent.
1921.09.17		Brannkumme anlegges på nedre Halsen. Lik den ved Holm.
1921.10.15	Stjørdalens Mølle	Branntilløp slukket. Påtent tvistdott.
1921.10.20	Stjørdalens Mølle (2 år gammel)	Nedbrent. Branntakts 25.10: 77 500, mask/utstyr: 163 000, lagerbygg 70 600.
1921.11.22	Lok.stallen	Gnist fra lokomotiv antente taket, små skader.
1921.12.15	Baker P. Eriksens gård	Pipebrann.
1922.01.05	Stjørdalens Mølle	Om brannen: ikke lesbart.
1922.03.04	Stjørdalens Mølle	Møllebrannsaken henlagt.
1923.01.25	Uthus på Minde	Nedbrent.
1923.01.27	Gården til Johan O. Fløan	Lynnedslag. Brann i veggen. Huset sterkt skadet.
1923.08.28	Blåhammarstugan (Sverige)	Nedbrent. Fire personer omkom.
1924.12.30	Trudvang.	Nedbrent. Nytt bygg innviet: Sep1925.
1925.02.05	Uthuset på Vestgård	Nedbrent.
1925.09.22	Morkens fabrikkbygning	Nedbrent den 20.09. Stjørdalingen driver i den gamle fabrikk.
1925.11.26	Øfsti Mølle, sag & høvleri	Nedbrent 24.11.
1926.11.23	Kino- og forsamlingslokalet Solvang	Ødelagt av brann 20.11.
1926.12.02		Den gamle branntomten på Fløan Undersøkt.
1927.01.06	Halsøen Hotell	Nedbrent.
1927.03.15	Uthuset ved Stjørdal Hotell	Nedbrent.
1927.04.07	Hell kassefabrikk	Nedbrent.
1927.08.25	Brannstasjon eller sprøytehus	På Halsen.
1928.09.15	Hell Mølle.	Nedbrent.
1929.11.05	Maler Johannesens hus bak Ole Vigs Minde	Totalskadet av brann. (Stjørdalsboka: II-I, side 133).
1932.01.19	Havdalgården	Branntilløp slukket av beboerne Havdal og Sigv. Holmen.
1932.04.14	Odd Ligaards forretning hos H. P. Westgård	Branntilløp.
1932.07.30		Stjørdal kommune kjøper tomt til brannstasjon.
1933.06.20		Brannstasjonen overlevert.
1935.11.26	Per Vikaunes Tønnefabrikk	Nedbrent 24.11. Bilde: 28.11 i Stjørdalingen.
1935.12.19	Uthus på Nedre Stokkan	Nedbrent.
1937.01.23	Hovedbygning og stabbur på Nordland	Nedbrent.
1938.07.	Moum nordre	Nedbrent.
1939.02.11		Stjørdalshalsens brannvern godt rustet.
1939.06.06	Militærbakeriet på Værnes	På Sandferhus.

1939.06.24	Westgården	
1939.10.17	Asfalthus og lagerbygning på Stjørdal Trerørfabrikk	Nedbrent.
1940.10.24	Uthusene på Øverby	Nedbrent.
1941.08.30		Brannsjef Ole Pettersen slutter.
1942.05.19	Uthus på Forsøksgården	Nedbrent. (Stjørdalingen 22.05)
1943.10.01	Bye.	T.B. Richter skriver 08.10 om brannen på Bye.
1943.10.26	Vikaunes Dunkefabrikk	Store skader.
1944	Husmannshus på Hognesaunet	
1946	Bolkaune (31/2), Skatval	Driftsbygningen brant ned.
1946	Tilleraunet (46/3), Skatval	Alle husene brant ned.
1948.04	Ree gård: uthusbygningen brant ned.	Mange leieboere ble husløse, mye løsøre og maskiner gikk tapt.
1949.01.14		Stjørdalingen skriver om brannvesenet i Stjørdal i gamle dager.
1951.01.18	Storøs slakteri i Westgården	Gikk med.
1952.11.11	Myr østre, Skatval	Folkets hus brant ned.
1954.12.04	B.S. Pølsemakerverksted	
1955.05.03	Stjørdal Hospits	Branntilløp den 30.04.
1956.08.14	Vestre, ytre Svorte i Lånke	Hele gården brant ned, unntatt et stabbur.
1958.02.11	Samvirkelaget på Stjørdal	Disputas om hvem sin brann det var / hvem som skulle slukke den.
1959.08.28	Hofstad Østre, Hegra	Husene på gården brant ned.
1960.03.12		Bestyrer Folden om E-verket og da Hoem reddet Værnes kirke fra brann.
1960.12.14		Stjørdal har fått ny brannbil med 800 liter tank.
1961.08.28	Gnr. 185 Lånke: Hagan	Torild, ei to år gammel jente omkom (barns lek med fyrstikker).
1961- 62	Vestre Beitstad	Hele gårdsbebyggelsen brant ned.
1962.01.17	Uthus, bur, kårestue på Ydstines	Nedbrent.
1962.09.29	Uthus bak Berg Sport (Olaf Nilsen)	Nedbrent.
1963.04.09	Flatla (29/3), Skatval	Driftsbygningen. Mor Olga fikk 3-grads forbrenning.
1963.07.03		Bomann overtar som brannsjef etter Skjesol.
1964.10.10	Våningshus og uthus på Gederås	Nedbrent. Sirenen sviktet igjen.
1964.12.19		Brannsirenen prøves hver mandag kl 0800.
1965.01.30	Tangen bruk	H. P. Jenssen døde, (ikke av brannen direkte).
1967.09.04	Hjelseng søndre	Kårstua brant ned til grunnen.
1968.03.13		Bilde av brannbiler med sjåførere.
1968	Røkke Nordre, Skatval	Driftsbygning.
1968.07.31	Solhaugen	Funksjonærboligen herjet.
1969.10.22	Gunnar Slettvoll, Kvislabakken	Uthus med buskap og avling nedbrent.
1971.12.02	Hognes gård	Uthusene nedbrent.

ca. 1973	Hollan vestre (22/2), Skatval	Stuelåna.
1973.12.08		Brannvesenet tar i bruk trådløs alarm, sirenen kuttes ut.
1974.07.02		Brannvesenet får ny utrykningsbil, 67-mod til erstatning for den gamle 39-mod.
1975	Nylandet i Lånke (160/10)	Driftsbygningen brant ned.
1975.04.10	Lakeringsverkstedet ved Aunes karosseri	
1975.05.13	Reidar Bjørngårds forretning i Hegra	Nedbrent.
1977.01.02	Fossan (249/1), Hegra	Driftsbygningen brant ned.
1979.05.22		Brannstasjonens nybygg ventes ferdig i juli.
1979.11.12		Brannstasjon fra rønne til toppmoderne anlegg. (Bilder)
1980	Bye lille (6/1), Skatval	Uthus.
198?	Segtnan/gamle Vestre Husby	Påsatt for å skjule en kriminell handling.
1983.05.16	Vestre Leiren i Lånke	Driftsbygningen brant ned natt til 17.mai.
1984.01.31	Østre Svorte i Lånke	Hele gården brant ned.
1993	«Sorte skole»	Privateide fra 1969, familien Sørli.
19...	Østre Bjørgen	Gården brant ned.
1990?	Mo under Østre Sorte (151/8)	Bolighus brant ned til grunnen.
1998.08	Dullum vestre	Gamle fløyen av driftsbygningen brant.
1999.05.15	Garasje/vedskjul på Hognesaunet	(hos Jon Jullum).
ca.2000	Steinvik østre (49/2), Skatval	Driftsbygningen brann.
2001.11.21	Driftsbygningen på Kvithammer (P. A. Vikan)	Nedbrent.
2002.11.16	Hebos	Trelastlageret nedbrent.
2008	Fossen (5/1), Skatval	Kårstua.
2008.09.12	Østre Lillemo i Sortesgrenda	Hele gården brant ned.
2009.08	Frigaard, Hegra	
2009.12.09	Opheim (118/2)	Våningshuset brant ned. En person omkom.
2014.12.28	Bolighus i Lånke	
2018.07.18	Deler av Terrassehusene på Stjørdal	44 leiligheter måtte evakueres.
2019.07.19	Boligkompleks: Moheim	23 evakuert. Mistanke om ildspåsettelse.
2019.07.30	Boligkompleks i Tingvollvegen	Fem leiligheter. Totalt nedbrent.

Dette er ingen offisiell eller fullstendig oversikt, selvsagt. I tillegg til det Bjørn Schefte har funnet fra avisene (på microfilm), er enkelte kommet til gjennom hukommelse fra Johan Fløan, Tor Bidnes, Gunnar Leirtrø, Ola Gresseth og Kåre Olav Skolmli.